

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De tutelis et rationibus distrahendis

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

Ubi testamento. valde notabilis. Et dubitavit h. ray. cy. et bal. an ea nullitatis deserat et deserta reddat pariter sicut appellatio ex-
 q plū si ea appellatio nō fuit psecuta infra anū vel nō fuit appella-
 tū q casu reddere deserta an idē sit i ea nullitatis. de hoc fut opi. de q ēt
 p bar. m. l. si expsim. d. app. p. imo. i. c. sepe. de app. p. bal. i. in. l. i. q. si
 puo. et bal. i.
 .c. kimus q
 tē. mi. et i re
 pe. l. tale pa-
 ctum. s. qu
 prouocauit
 ver. ruy. que
 ro. ff. d. pac.
 et bal. i. spec.
 de appel. v.
 statum di
 cit. et in. l. i. i
 princ. C. de
 sen. ex. pi. re
 ci. gult. m. l.
 et sū. C. de
 iure deli. pe.
 de ancha. m.
 cle. i. de vo.
 et cōtu. fal.
 in. l. si. s. illd
 .C. de tem-
 app. aduer.
 te. tū. q. q. nū
 nullitas sen
 tentie speci-
 aliter refer-
 uaretur co-
 gnoscenda:
 tūc non pōt
 appellari a
 snia: q. effe-
 ctus appel-
 lationis est
 rescidere ip-
 sam sniam a
 qua appella-
 tur. l. i. ff. ad
 turpil. l. si fi-
 lius. s. si. de
 bo. liber. l. si
 ea cognita.
 .C. de tran-
 sac. c. venief
 de iureiur.
 .c. sepe. d. ap-
 pel. sed id q
 nō est rescin-
 di vel suspē-
 di nō potest
 .l. nā et si sū
 cōditōe. de
 sniu. rup. ir-
 ri. q. testa. c.
 ad v. soluē-
 dū d. despō.
 impu. ergo
 snia nulla q
 nō dicit esse
 snia. l. iij. s.
 condere. de
 re iudi. non
 pōt p appel-
 lationē rescī-
 di vel suspē-
 di: vt decla-
 rat bar. i. d.
 .l. si expsim.
 i. iij. q. de. et
 bal. m. l. i. C.
 de sentē. ex
 pi. reci. i. pri-
 ci. vide di-
 cta in. l. que-
 daz mulier.
 ff. fami. her.
 ADDE an
 appel. deser-
 ta intelligat
 deserta nulli-
 tas ang. cō-
 silio. c. lxxvi.
 b I cū ipse. et semp iste tex. cu3 pcedenti allegat q vbi cunqz vnus
 o ex delega. per subterfugia causam ptelet nō currit instantia alte-
 ri in quo culpa nō est. adde qd hoc apte sctit gl. in. c. venerabilis
 in glo. magna ibi: vū glo. dicit q ppter subterfugia et. et per istum text.

si lex nō vult tātū extēdere: puto opi. dy. et
 dra. esse verā: nō tū fm eorū rōnē: sed fm illud
 qd teneo q statuta recipiūt interpretationē ex-
 tēsiuā. s. cōtrariū in hoc teneat. Nam ibi mors
 trahit ad aliud tēpus hoc ē p extensionē: ut. l.
 huic scripture. et. l. iul. ad. l. acq. qd verbuz ipro-
 priatē dnotat. facit. l. offa. s. si. s. de religi. et. l.
 naturalr. in prin. de acq. pos. et ibi no. in princ.
 s. statutu dicit in bello: si ergo equi vulnerat et
 postea rediēs est mortuus: istud est tātū de ficti-
 one: que fictio et interpretatio extēsiua in statu-
 tis nō hz locū fm eos: ut no. in. l. i. de verb. sig.
 p **Kopter.** Querit h. gl. an ip-
 so iur. hodie tutor
 vel curator q ē debitor uel creditor pu-
 pilli nō sit tutor: an vero d3 se excusare. hec opi.
 ē vera de qua no. in. l. p. s. de. pcur. et i auē. mi-
 noris. C. q. da. tu. pos. quā opi. t3 bic iac. de are.
 Ex. l. sequenti.
 C Si vendit p diū pupilli sitū in vna ciuitate: et
 ipe habeat alibi domiciliū vtriusqz iudicis de-
 cretū interuenire debet.
 i **Trisperitos.**
Cum orundus. Si vendit p-
 diū sitū in ci-
 uitate ista et pupillus habeat domiciliū alibi cō-
 filiū est q decretū iudicis in cuius territorio sit p-
 diū et decretū iudicis originis interuenire debe-
 ant: induc. l. si p diū. C. de p di. mino. et cy. i. l.
 .i. C. d. p trahē. em. tu adde ad. q. vñū bonuz ar.
 qd est in. c. pastoralis. extra de priuif. p ino. no.
 glo. q si dicat et signa finē eius per. l. gai. s. e. et
 vide quod ibi no. ad quod allegat istum. s. l. si
 ue. s. quia plautianum. vide quod scripsi in. l.
 magis puto. s. queri potest. j. de re. eoruz.

I is.
Cum qui. Iste text. ē vtilis
 ppter. l. ij. j. ad
 tertul. ibi penit. exigit et. Rō hui. s. est dolus
 et fraus ipsius tutoris q i dubio psumit. ia. d. are.
 a **Micissimos.** Glo. tū vī-
 le q quis tutela dicat legitima cura tam
 nō est legitima. Dy. ea rep hēdit et remittit ad ali-
 am q meli. dicit in. l. cū furiosus. C. de cu. fu. illa
 bñ pōt loq in curatore furioso et p digo. hūistis
 in. l. milites. i. s. bis aut. in glo. et in. l. venter de
 tu. et cu. da. ab his. vide quod addidit in. l. mu-
 tum. j. de acquir. here.
 Ex. l. sequenti.
 C Falsa causa an vitiet decretum in quo implo-
 ratur officium iudicis.
 q **Ubi testamento.** Inb-
 tio sal-
 se cause reddit sniam ipso iure nullā fauore mi-
 noris. h. d. dy. vel aliter. si omittit cā vera in p-
 nūciatōe: et inserit falsa snia nō tenet fauore mi-
 noris. h. d. Et est valde notabilis. l. ista quam
 allego tibi. i. l. si is ad quē. d. acqui. here. S3 cer-
 te hec lex nō pbat istud sūmariū. s3 iō non valet

dicunt Dy. Ly. et bal. hic q si ex forma statuti omnis causa debz termi-
 nari infra tres mēses et aduersari cā testiu pducendoz quos dicit hēre i
 lōginqs ptiō petat dilationē q vltra tres mēses extēdat q si obstate sta-
 tuto cā post tres mēses erit decidēda. ad idē ē tex. in. l. petēde. C. de in-
 integ. resti. et ibi doc. et tex. in. l. itra vtile. i. pñ. ff. de mino. et. l. cōtra ma-
 tores. C. de
 inof. testa. et
 .l. si. in. fi. C.
 de adul. vbi
 dicit cy. no.
 q si cā d3 ex
 pediri infra
 certū tps il-
 lud tps non
 currit ipedi-
 to pp dilati-
 onē aduersa-
 rij. idē tenet
 bal. et sily. et
 no. iac. but.
 et bal. i. auē.
 clerics. C.
 de epico. et
 cle. vñ dicit
 mus q si sta-
 tur' ē termi-
 n' actori ad
 pbādū et in
 termino act-
 tor positōes
 producat. et
 sctf p reū q
 min' positio-
 nib' respon-
 deat nō cur-
 rit termin'
 actori statu-
 tus: vt not-
 glo. i. cle. se-
 pe. m. d. nar.
 de ver. sig.
 p qua bal. i.
 .l. i. C. de tu-
 ra. calū. pō-
 derat ibi cē
 tex. et not. et
 bal. i. l. si. ff.
 de ser. et. l. i.
 q3 diu. la. iij.
 d. acq. here.
 et hic. et facit
 .l. qnquēniū
 .ff. d. adulte.
 et qd late p-
 seqf io. an. i
 spec. d. dila-
 s. i. sup. ver-
 sed pone q
 cā. sicut in fi-
 mili idē vi-
 def dicēdū
 q tpa appel-
 latiois si cur-
 rāt qñ stat p
 iudicē q c3z
 nō plectur-
 iūz auē. ei q
 de tē. app. et
 q ibi dixi. vt
 no. gl. in au-
 ten. d. appe-
 s. ad hoc sū
 cim'. et in. l.
 .i. s. dies. ff.
 qñ app. sit et
 in auten. vt
 spō. largi. s.
 hoc quoqz et
 gl. m. l. sed et
 si p ptoz. in
 prin. ff. q. ex
 cau. maio. et
 in. l. si. et ibi
 moder. ff. d
 re iudi. vel
 saltē qñ fa-
 cto iudicis

quia pōt dici error expsim cū sit lata p ius: ut. l.
 .ij. C. qñ puo. nō est ne. tu dic ut. l. is apud quē.
 et ut ibi dixi. C Quero an in decreto quo implo-
 ratur officiu iudicis falsa cā habeat vitia i quo
 nō reqrit tāta cause cognitio: et videt q nō va-
 leat probatur in. l. cū uero. s. subuentū. j. de fi-
 deicō. lib. et. l. i. s. hec sba. ne vis fiat ei. probat
 tex. cum glo. in. l. et si ptes. de predi. mi. nec ob.
 qd. s. dictū est. qd no. in. l. et si ptes. d. p di. mi. ad
 p mū fa. l. fulcini. s. s3 et si qz. j. ex q. ea. i po. ea.
 Ex. l. sequenti.
 C Impeditus facto aduersari pseq excusatio-
 nem elapso tempore illam prosequitur.
 s **I cum ipse.** Not. q vbi
 qz p aduersa-
 riū ipedit pducere ad finē excusatioez
 et trāfacta sūt tpa pōt sine noua cā seu istātia p-
 cedere ad excusationē. et d ista. l. nō meminerūt
 moderni in. l. pperādū. s. et si quidē. C. de iud.
 in. q. quā. glo. facit nūquid sentētia ibi lata post
 terminum sit ipso iure nulla. Ray. ea allegat in
 .l. scire oportet. s. consequens in. q.
 a **Administrātes.** Que ē
 rō qd
 comites militū habēt excusationē: qa
 sine eis agere nō pnt: idē in uxore militis et tri-
 buno et medico: que tamen persone non sunt d
 numero milituz. de medico probat tex. in. l. ab-
 esse. s. ex qui. cau. ma. bart.
 s **I quis.** Ista. l. est valde no. et
 miror q Anno. qui d
 hoc tractauit nō fac mētionē d hac. l. ut
 no. p eū. in. c. cū bōe. extra d. eta. et qli. i medio.
 Si tanta. Jac. de are. dum dicit ne
 impossibile et. No q fa-
 mulus uel uasallus nō potest aliquid ipossibile.
 q **Ubi in collegiis.** Facit
 iste
 tex. q quando aliquibus hominibus
 collegij conceditur immunitas aliqua intelli-
 gitur eis esse concessa qui per se artem exercēt nō
 alijs facit. l. semper. s. licet. de iure immu.
 C Ubi pupillus educari debeat. Rubri.
 Olet pretor. Per
 quem d
 s bet adire pretor. Et. hic dicit a quo
 cunqz. quam no. facit quod no. j. e.
 .l. ins alimentorum.
 q **Ubi filium.** Adde ad hanc.
 l. unam notabi-
 lem questionem: quam ponit Jac. de
 are. in. l. alimenta. C. de nego. gef. et ibi reassu-
 mit Ly. de sororibus que dotantur: et postea re-
 manent cum fratribus.
 C De tutelis et rationib' distrahēdis. Rubri.
 Ex. l. sequenti.
 C Verbum plerunqz constituit regula.
 A omnibus. No. hic
 q per s
 i bum plerunqz constituitur regula:
 ut ibi plerunqz et. coniuicta glōf.

nō expedit cā appellatiois d3 pō restitui i itēgrū aduersos cursū fatiū
 vt no. gl. in auē. itē si appellatioe. et ibi bar. C. de tē. appel. et gl. i. d. s. hoc
 quoqz. et gl. et doc. i. d. autē. ei. q. et gl. et doc. in. c. ex rōne. de appel. et glo.
 i. l. arbitrio. s. dolo. ff. d. dolo. archi. p. gl. ij. q. vi. anterioz. et dū de rota

suq. conclusi
one. lxxxix.
Sed an ista
procedant
vid. in. d. au
ten. ei. qui.
ADDE ro.
consilio. c. r.
consilio. ce.
xxv. cu. se.
quenti. r. ce.
cxxx.

Ja. de are. C. Quero d. qua culpa loquit. Glo. videt dicere in. §. suspectus. insti. de suspec. tu. q. de culpa lata leui r. leuissima. s. de leuissima no. est veru. ut no. moderni. l. quicquid. C. arbi. tu. no. gl. sup. ver. iudicio tutele. q. e. valde. no. r. habet magnum effectum du. dicit decreto. s. in. terueniente. id. e. si no. iteruenit: ut. l. q. filiu. s. ti. i.

Officio. Ja. de are. itelligit q. quilibet administrator tenetur si non facit ratione r. non allegat aliquam. l. expresse in. ducitur. l. fi. de lib. le. r. l. si ira. de ma. testa.

Si pupillus. Not. hunc. §. in. fi. q. viatica tutor habere d. cui. ad. q. no. i. l. id. e. q. §. curatore. s. man.

Plane. C. Querit gl. quid si null. gest. r. z. immiscet. gl. siue agat vti. li. siue directa dicit id. e. q. n. fiat cessio. hec glo. in. omnibus bene dicit preter q. i. uer. si uero. Cir. ca. hoc vide. l. 30. in. summa. de. admi. tu.

Non tantum. No. q. cessio acti. onis aliquando fit ante condemnationem. fallit in illa cessioe que post condemnationem fit.

Hanc actione. Hunc. §. adde. ad. gl. rubrice. r. ibi dum allegatur. l. ij. dic. l. i. quia. l. ij. non. facit. ad. id. non. autem. concludit. ille. tex. q. in. con. tinenti. illa. actio. nascatur.

Si finita. In. fine. huius. l. vide. quod. no. in. l. ambiguitatem. C. de. usufructu. ver. quid. de. diuisione. rei. ecclesiastice.

Alterius. Restitutio i. ducta a. minori. parat. via. in. integrum. restituti. id. i. indulg. de. maiori. hoc. dicit. littera. du. dicit. alteru. secunda. est. val. de. no. licet. non. congruit. huic. littere. tri. in. se. est. ha. ut. p. ba. in. l. fi. q. possessor. de. peti. here. r. l. si. pupilli. §. fi. de. nego. gest. Ja. de. are.

Non iccirco. No. q. actio. ces. sio. petitur. fieri. i. re. cessio. dixi. in. l. fi. minoris. s. de. admi. tu. r. l. si. res. obligatas. j. de. le. i.

Defensor. Nouatio. necessa. ria. no. impedit. p. uilegium. tutele. h. d. In. bonis. ipsius. curatoris. tantum. obrinet. istud. quod. dicitur. sed. in. bonis. defensoris. non. r. hoc. intellige. hic. fm. Jaco. de. are.

Obstumo. No. istam. l. co. cor. l. cu. j. pater. s. de. neg. ge. que. l. cum. glo. quadam. que. ibi. est. facit. ad. id. quod. habuistis. in. l. qui. ventri. s. de. ven. inspi. an. competat. hypothe. ca. ria. dic. contrarium. no. in. l. siue. j. de. his. que. in. frau. cre. r. ibi. reprehenditur.

De contraria tutela r. vtili actoe. Rubri.

Contrariam. Not. ac. tionem. tu. tele. contrariam. esse. pretoria. quod. alibi. reuocatur. in. dubium. Querit. dy. quomodo. competat. r. qualiter. actiones. dicit. breuiter. remittendo. ad. gl. i. l. p. sensu. j. de. act. r. ob. q. glo. alibi. non. reperitur.

An in hoc. Circa. hoc. vis. quod. no. tant. moderni. in. l. ij. C. sen. resc. no. pos. r. i. l. i. C. q. ciui. ac. cri. piudi. r. p. Inno. i. c. cu. dilect. extra. d. ordi. cogni. bar.

Uid ergo.

Contrarium.

Mungd. h. sit ve. rum q. si tutor fecit sibi fieri liberationem a pu. pillo interueniente sacramento: an. valeat libe. ratio. glo. dicit q. sic. vide. d. hac. q. ut. no. x. col. §. item. sacramenta. in. ij. gl. r. vi. q. dubiu. erat: quia. autem. sacramenta. loquitur. in. contractib. profequere. plene: ut. ibi.

De eo q. p. tu. aut cura. negocia gessit. Ru.

Ro tutele.

Si quis quasi.

Glo. querit an. ista. actio. p. tutele. co. currat. cu. actioe. neg. ge. l. dicit. ut. no. moder. ni. in. l. militie. C. q. da. tu. pos. e. eni. uera. d. termi. natio. hui. gl. in. vtili. actioe. p. tutele: no. aut. i. di. recta. sic. intelligit. quod. no. in. l. iij. §. hac. actio. ne. d. neg. ge. ad. hoc. p. stat. ar. l. que. ad. modu. ad. l. acgl. r. l. q. boa. §. si. gl. op. j. d. d. a. ifec. q. no.

Uero.

Nota. bene. istam. l. pro. curatoribus. r. alijs.

De falso tutore aucto. gestu e. d. Ru. Ex. l. sequenti.

An actus vitiosus si unus falsi r. alteri veri tu toris auctoritas interueniat.

Vius edicti.

Verba autem.

No. q. si. vni. us. falsi. r. alteri. veri. tutoris. auctori. tas. iterueniat: q. valet. ille. act. rone. voluit. red. dere. canoniste: qa. act. admistratio. e. act. q. p. t. p. vni. expediti: ut. in. c. cu. sup. de. offi. dele. r. p. Jo. an. in. c. vtili. de. regu. iur. lib. vi. sec. in. elec. tione: ut. ibi. not. p. c. massana. extra. de. elec. Et. respondet. ad. l. pedius. ff. de. arbi. ut. not. p. gl. in. d. c. unile. uoluerunt. quid. a. dicere. q. iste. §. i. telligitur. quando. auctoritas. fuit. interposita. se. paratim. secus. si. simul. tamen. plus. placet. opi. Berni. posita. in. d. c. cum. super.

Ex. §. sequenti. An ualeat gesta a pcurator p. nunciato p. p. si de. r. exceptio. falsi. tutoris. ita. pot. quado. cunq. opponi. sicut. falsi. procuratoris.

Idem pompo.

Inducit. iste. §. q. si. pcura. tor. p. nunciet. a. p. si. de. an. ualeant. gesta. p. euz. S. certe. ipsi. respodet. q. hic. loquitur. in. tutore. dato. a. iudice. qui. habet. auctoritate. r. potestate. dadi. tutori: s. pcuratore. no. h. p. rate. dadi: qa. d. da. ri. a. partib. ut. l. i. s. de. pcur. Spe. tagit. hoc. d. rescri. p. nta. §. i. i. uer. ultimo. r. in. titu. de. findi. co. §. i. moderni. in. l. l. j. C. de. pcur. r. nil. addu. ulteri: ubi. et. p. Ja. de. are. Inno. facit. de. istot. §. mentione. ex. de. elec. c. nihil. l. j. ibi. innuat. d. r. um. no. C. de. eo. q. pro. tu. neg. ge. l. fi. ubi. d. q. quis. iudex. p. nuncianerit. no. ualeat. gesta. p. cu. iun. tra. gl. cu. tex. q. dicit. q. a. iudice. S. r. i. deo. q. ibi. no. p. nunciau. se. ratu. habituru: imo. simpliciter. admistratio. in. iunxit. iter. q. est. differentia: uel. pot. responderi. q. ibi. iudex. q. no. hebat. auctori. tate. uel. potestate. in. tutore. approbauit. cu. in. tu. tori: ut. ibi. in. gl. Id. e. habes. in. plato: d. quo. ibi. per. modernos. Id. e. h. e. s. ibi. q. exceptio. falsi. tu. toris. pot. oppoi. post. lit. cotel. ad. ex. plu. falsi. p.